

EKE HÍRLEVÉL

Egyházi Könyvtárak Egyesülése

4044 Debrecen, Kálvin tér 16.

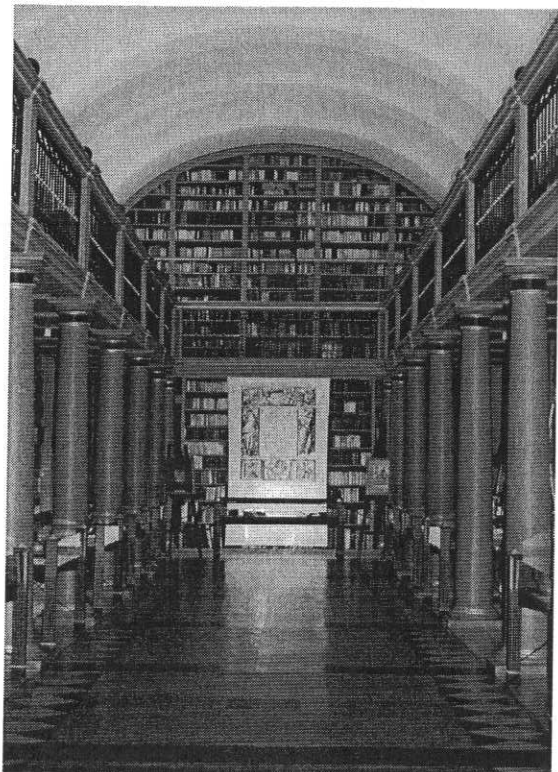
VI. évfolyam

2009/2. sz.

Kálvin János 500 éve

Emlékkiállítás a Debreceni Református Kollégium Nagykönyvtárában

2009. március 18. – 2009. október 31.

A Magyarországi Református Egyház Zsinata a 2009 és 2014 közötti időszakot Kálvin János Emlékéveknek nyilvánította és létrehozta a Kálvin János Emlékbizottságot. A bizottság tevékenysége rendkívül szerteágazó: kiadói programja keretében dr. Fazakas Sándor szerkesztésében jelent meg például a közelmúltban *Kálvin időszerűsége : tanulmányok Kálvin János teológiájának maradandó értékéről és magyarországi hatásáról* címmel egy tanulmánykötet. Ugyancsak az emlékévekhez kapcsolódva tervezik a Kárpát-medencében található mintegy – nem tévedés – 1800, Kálvin nevét viselő közterület emléktáblával történő megjelölését is, de színvonalas koncertek és konferenciák rendezése, valamint egy debreceni köztéri szobor felállítása is a tervek között szerepel.

Az Emlékbizottság rendezésében, Millisits Máté művészettörténész kurátorsága alatt nyílt meg a *Kálvin János 500 éve* című

kiállítás 2009. március 18-án Debrecenben. A Zsinat az országos jelentőségű rendezvény helyszínéül a nagykönyvtári kiállítótermet jelölte meg. A szervezők rendelkezésére állt a Nagykönyvtár és a múzeumi gyűjtemények teljes anyaga, amely kiegészült a pápai- és a sárospataki kollégiumok, a Ráday Gyűjtemény, az Öntödei Múzeum tárgyaival, és magánszemélyek által felajánlott kisebb tárgyakkal és emlékekkel. A Kollégium részéről dr. Gáborjáni Szabó Botond gyűjteményi igazgató lektorálta a forgatókönyvet.

A kiállítás elsődleges célja, hogy a mai kor emberéhez közel hozza Kálvin személyét, megpróbálja tárgyilagosan, közérthetően bemutatni az 500 éve született genfi reformátor életművét, valamint feltárni a látogatók előtt a hazai református egyházra gyakorolt hatását. A kiállítás kronológiai elrendezésben készült. Feltárul a nagy felfedezések korának Európája és a középkori egyház, melyből az ágoston rendi szerzetes Luther elindította a reformáció mozgalmát. A kiállítás értékes darabjai közül is kiemelkedik Luther végrendelete. Kálvin rövid életrajzi bemutatását követően tanítványai és ellenfelei kapnak némi teret. A kiállítás nagyobb részét a kálvinizmus magyarországi recepciója és hatástörténete foglalja el, középpontjában Kálvin nyomtatott örökségével, a Szenci Molnár Albert által 1624-ben lefordított *Institutió*val. Ennek újrafordított kiadása várhatóan 2014-ben fog megjelenni. Kálvin szellemét láthatjuk a Bocskai-felkelés mögött is, amikor az uralkodónak jogosan ellenálló alattvaló képe rajzolódik ki a metszeteken és forrásokban. A gályarab prédikátorokra

EKE HÍRLEVÉL

Egyházi Könyvtárak Egyesülése

4044 Debrecen, Kálvin tér 16.

VI. évfolyam

2009/2. sz.

és a vértelen ellenreformáció korszakának református egyházára is hatással volt Kálvin – és az események maguk is befolyásolták a Kálvinról kialakult közvélekedést. Korabeli nyomtatványok, metszetek, makettek és úrasztali edények kísérik az egyháztörténeti áttekintést.

A 19. századra, Kálvin halálának három évszázados ünnepére már erősen deformálódott a reformátor képe, ezt majd csak a századfordulón, a születése emlékére rendezett 400 éves ünnepségek hatására vonják kritika alá (többek között Révész Imre). A kiállítás utolsó harmada az 1909-2009 közötti Kálvin-megemlékezésekre koncentrálna bemutatja, hogyan ünnepelték elődeink az egyházalapító évfordulóit 1939-ben és 1959-ben. Korabeli plaketteken, kiadványokon, bélyegeken, képeslapokon, konfirmációi emléklapokon, ólomüveg ablakokon és megannyi más emléken bontakozik ki előttünk az elmúlt száz év Kálvin-kultusza.

Nem feledkeztek meg az egyházzenei örökségről sem: Clement Marot, Kodály Zoltán és Gárdonyi Zoltán alakja idézi fel a 450 éves genfi zsoltárokat.

A 20. század legnagyobb hazai Kálvin-kutatója, Nagy Barna életművét is megismerhetjük: egyedülálló módon sikerült Kálvin ófrancia nyelvű gyorsírásos prédikáció-jegyzeteit átírnia, amely azonban csak évtizedekkel halála után jelenhetett meg.

A kiállítást audiovizuális (a Kántus előadásával kísért, vetített) bemutató, nagyméretű molinók, megvilágított üvegfal-rekonstrukció és múzeumpedagógiai eszközök színesítik. A rendkívüli alkalomból a látogatók elől egyébként elzárt párhuzamos belső terem is nyitva áll.

A kiállítás 2009. október 31-ig tekinthető meg a múzeummal megegyező nyitva tartás szerint.

Oláh Róbert

